
Informacija o gospodarskim kretanjima

Sažetak

Prvi rezultati DZS-a pokazuju da se u prvom tromjesečju 2020. gospodarska aktivnost smanjila za 1,2% u odnosu na prethodno tromjesečje, a u drugom tromjesečju, kao posljedica epidemije koronavirusa i restriktivnih mjera uvedenih za njezino suzbijanje, može se očekivati još izrazitija kontrakcija realnog BDP-a. Kretanja na tržištu rada znatno su se pogoršala u ožujku i travnju 2020. U svibnju se indeks pouzdanja proizvođača i potrošača donekle oporavio nakon rekordnog pada u travnju. Godišnja stopa inflacije potrošačkih cijena smanjila se na -0,2% u travnju (s 0,6% u ožujku), a najveći doprinos tome dao je pad cijena naftnih derivata. Prosječni tečaj kune prema euru apprecirao je tijekom svibnja u odnosu na prosječnu travanjku razinu, a u posljednjih nekoliko dana svibnja malo je deprecirao. Kako bi ublažio deprecijaciju tečaja kune prema euru u trenutku kada su se na tržištu pojavile veće pojedinačne kupnje deviza, HNB je u četiri navrata tijekom svibnja prodao izvan aukcija manje iznose deviza bankama. Likvidnost domaćega financijskog sustava, potaknuta ekspanzivnom monetarnom politikom HNB-a, i nadalje je na iznimno visokoj razini, čemu je pridonio i HNB-ov otkup državnih vrijednosnih papira u travnju. Godišnji se rast ukupnih plasmana u travnju usporio, pri čemu je zabilježeno usporavanje rasta plasmana stanovništvu, a u manjoj mjeri i poduzećima. Vlada RH rebalansom proračuna u svibnju znatno je smanjila očekivane prihode proračuna u 2020., pri čemu sada u tekućoj godini očekuje manjak u proračunu opće države od 6,8% BDP-a.

Prvi rezultati DZS-a pokazuju da se u prvom tromjesečju 2020. godišnji rast realnog BDP-a snažno usporio (na 0,4%), a gospodarska se aktivnost u odnosu na prethodno tromjesečje smanjila za 1,2%. Pritom je pad ukupne ekonomske aktivnosti u odnosu na prethodno tromjesečje rezultat smanjenja ukupnog izvoza, poglavito snažnog smanjenja izvoza usluga, dok se robni izvoz samo malo smanjio. Osim toga, na tromjesečnoj se razini smanjila i osobna potrošnja, a investicijska je aktivnost ostvarila vrlo slabi rast. Kontrakcija inozemne potražnje te nepovoljna kretanja svih sastavnica domaće potražnje rezultirali su snažnim padom uvoza robe i usluga, pa je doprinos neto inozemne potražnje godišnjem rastu BDP-a u prvom tromjesečju bio pozitivan.

Model prve procjene BDP-a¹, zasnovan na malom broju dostupnih podataka za travanj, upućuje na snažan pad realne gospodarske aktivnosti u drugom tromjesečju 2020. na tromjesečnoj razini, kao i u odnosu na isto razdoblje protekle godine (Slika 1.). Industrijska se proizvodnja u travnju smanjila za 5,6% u odnosu na prethodni mjesec, odnosno 6,6% u odnosu na prosjek prvoga tromjesečja 2020. Promatrano prema glavnim industrijskim grupacijama, najsnažniji tromjesečni pad ostvaren je u proizvodnji trajnih proizvoda za široku potrošnju. Promatra li se prema nacionalnoj klasifikaciji djelatnosti, na tromjesečnoj se razini najviše smanjila proizvodnja u prerađivačkoj industriji, a pad je zabilježen i u rudarstvu te u

proizvodnji energije (slike 3. i 4.). Realni promet od trgovine na malo smanjio se u travnju za rekordnih 19,8% u odnosu na prethodni mjesec, a u usporedbi s prvim tromjesečjem bio je niži za 26,0%. Tako nepovoljna kretanja nisu bila zabilježena niti za vrijeme globalne financijske krize (Slika 7.). Fizički obujam građevinskih radova snažno se smanjio u ožujku u odnosu na veljaču ove godine (-11,7%), pri čemu je pad zabilježen kod izgradnje i zgrada i ostalih građevina. Međutim, promatra li se na tromjesečnoj razini, građevinska je aktivnost porasla za 2,2% u usporedbi s ostvarenjem iz posljednjeg tromjesečja 2019. zbog iznimno povoljnih ostvarenja u siječnju i veljači ove godine (slike 5. i 6.).

Indeks pouzdanja potrošača donekle se oporavio u svibnju nakon nepovoljnih kretanja koja su obilježila ožujak i poglavito travanj, kada je zabilježen najsnažniji pad indeksa pouzdanja kućanstava (i poduzeća) na mjesečnoj razini otkad se provodi Anketa. U svibnju su se tako neznatno poboljšala očekivanja oko ukupne ekonomske situacije u Hrvatskoj te očekivanja oko financijske situacije u kućanstvu za 12 mjeseci u usporedbi sa stanjem danas. Podaci Ankete o pouzdanju poduzeća za svibanj 2020. također i nadalje pokazuju vrlo nepovoljna očekivanja u svim djelatnostima uz samo blagi oporavak.

Kretanja na tržištu rada znatno su se pogoršala u ožujku i travnju 2020. kao posljedica nepovoljnih gospodarskih kretanja. Tako se nakon rasta broja zaposlenih u siječnju i veljači njihov broj u ožujku smanjio, a u travnju 2020. pad se dodatno ubrzao. Pritom je najveće smanjenje broja zaposlenih zabilježeno u djelatnosti smještaja i hrane, koja je bila najviše pogođena restriktivnim mjerama (Slika 15.). Snažan priljev novonazaposlenih osoba u evidenciju HZZ-a u travnju doveo je do ubrzavanja porasta broja nezaposlenih. No, u svibnju je broj nezaposlenih bio malo manji nego prethodnog mjeseca, na što je, osim mjera Vlade RH za očuvanje radnih mjesta, utjecalo i popuštanje restriktivnih mjera zbog povoljnije epidemiološke situacije. S druge strane, sezonski prilagođena nezaposlenost nastavila se povećavati u svibnju s obzirom na to da ove godine nije zabilježen uobičajen znatan odljev nezaposlenih iz evidencije HZZ-a zbog sezonskog zapošljavanja. Povećanje broja nezaposlenih odrazilo se i na administrativnu stopu nezaposlenosti, koja je u travnju porasla na 9,3% (Slika 16.). Pandemija koronavirusa utjecala je i na kretanje plaća. Tako je prosječna nominalna bruto plaća (desezonirani podaci) u travnju bila niža za 1,5% nego u ožujku, čime se također prekinuo višegodišnji povoljan trend rasta plaća. Pritom su plaće snažnije pale u privatnom sektoru, odražavajući velik broj poslovnih subjekata koji su se koristili mjerom Vlade RH za očuvanje radnih mjesta, dok su u javnom sektoru plaće samo blago smanjene (Slika 17.).²

Potrošačke su se cijene u travnju smanjile za 0,2% u odnosu na prethodni mjesec (Tablica 1.).³ Tome je najviše pridonio pad cijena energije, poglavito naftnih derivata, što je bio rezultat

1 Zbog visokog stupnja neizvjesnosti oko realnih kretanja u nastavku drugog tromjesečja, podatak za travanj 2020. bolje je sagledavati samo kao stopu promjene u odnosu na isti mjesec lani. Podaci o fiskaliziranim računima upućuju na manje nepovoljna kretanja u svibnju u odnosu na travanj.

2 Državni zavod za statistiku 20. je travnja, zajedno s objavljenim podacima o plaćama isplaćenima u ožujku za veljaču 2020. prema načelu ekvivalenta punoga radnog vremena, objavio i podatke za 2019. o plaćama prema promijenjenoj metodologiji.

3 Zbog pandemije novoga koronavirusa u travnju se nisu snimale cijene na terenu. U slučajevima kada cijene proizvoda nije bilo moguće utvrditi na alternativne načine (s internetskih stranica, iz dostavljenih cjenika, pomoću tzv. scanner podataka i sl.), DZS je prema preporuci Eurostata primjenjivao nekoliko metoda konstruiranja nedostajućih cijena, kao što su, primjerice, provlačenje posljednje zabilježene cijene, imputiranje s mjesečnom promjenom cijene u istom mjesecu prethodne godine, imputiranje cijene na osnovi prosječne promjene raspoloživih cijena proizvoda unutar istoga ili sličnoga elementarnog agregata itd. Svi podindeksi kod kojih je udio imputiranih cijena viši od 50% označuju se kao niskopouzdanji. Ukupni doprinos spomenutih podindeksa ukupnoj mjesečnoj promjeni potrošačkih cijena u travnju nije bio znatan. Udio imputiranih cijena čini 17,6% strukture indeksa potrošačkih cijena u Hrvatskoj u travnju. Na popisu niskopouzdanjih indeksa prevladavaju usluge: ugostiteljske usluge, usluge smještaja, rekreativne usluge, paket-aranžmani, prijevozne usluge, frizerske usluge itd.

pojeftinjenja sirove nafte na svjetskom tržištu zbog smanjenja potražnje u uvjetima pandemije koronavirusa te povećanja zalih najvećih svjetskih proizvođača nafte. Tako je prosječna cijena barela sirove nafte tipa Brent u travnju iznosila 23 USD te je bila za gotovo 30% niža u usporedbi s ožujkom. Usto, u travnju su smanjene i cijene prirodnog plina (koje se administrativno reguliraju) za oko 5%. Mjesečni pad potrošačkih cijena u travnju ponajviše je ublažio pozitivan doprinos odjeće i obuće te duhana (zbog povećanja trošarina i proizvođačkih cijena) kretanju potrošačkih cijena. Godišnja stopa inflacije potrošačkih cijena usporila se s 0,6% u ožujku na -0,2% u travnju (Slika 19.), a najveći doprinos tome dali su naftni derivati (-0,8 postotnih bodova) te, u manjoj mjeri, plin i meso. Doprinos navedenih komponenti smanjenju ukupne razine inflacije djelomice je poništen povećanjem doprinosa duhana, pojedinih prehrambenih proizvoda (mlijeka, sira i jaja, voća te ulja i masnoća) te osiguranja kretanju inflacije. Rast cijena prehrambenih proizvoda djelomice se može pripisati šokovima na strani ponude uzrokovanim pandemijom koronavirusa. Slijedom navedenog, temeljna se inflacija, koja ne uključuje cijene poljoprivrednih proizvoda, energije ni administrativne cijene, ubrzala s 1,3% u ožujku na 1,7% u travnju. Isključujući energiju, godišnja stopa rasta proizvođačkih cijena ubrzala se s 0,5% u ožujku na 0,7% u travnju.

Ukupan robni izvoz i uvoz u prva su se dva mjeseca 2020. primjetno povećali, uz daljnji rast manjka u robnoj razmjeni s inozemstvom. Ukupan robni izvoz porastao je u siječnju i veljači za 10,1% u odnosu na prosjek prethodna tri mjeseca (Slika 10.) zahvaljujući rastu izvoza ostalih prijevoznih sredstava (uglavnom brodova), potom kapitalnih proizvoda (prije svega električnih strojeva, aparata i uređaja) te prehrambenih proizvoda. S druge strane, izvoz se energenata smanjio. Rastu ukupnoga robnog uvoza za 6,1% (Slika 11.) ponajviše su pridonijeli medicinski i farmaceutski proizvodi, energenti (posebice nafta i naftni derivati), cestovna vozila (Slika 12.), proizvodi metalske i tekstilne industrije te prehrambeni proizvodi. U skladu s opisanim kretanjima izvoza i uvoza, manjak u robnoj razmjeni s inozemstvom povećao se za 5,4% (Slika 13.). Prvi podaci za ožujak upućuju na to da su se uvedene epidemiološke mjere snažno odrazile na dinamiku robne razmjene, pa je tako rast ukupnoga robnog izvoza na razini cijelog tromjesečja bio primjetno manji negoli samo u prva dva mjeseca i iznosio je 3,6%, dok je s druge strane zabilježen pad ukupnoga robnog uvoza za 0,9% i manjka za 2,8%.

Nominalni tečaj kune prema euru u svibnju se kretao u uskom rasponu od $\pm 0,2\%$ oko prosječno ostvarenog tečaja od 7,57 EUR/HRK (Slika 22.), što je aprecijacija od 0,4% u usporedbi s prosječnim tečajem od 7,60 EUR/HRK, zabilježenim u travnju. U posljednjih nekoliko dana svibnja tečaj je porastao blago iznad prosječne razine te je na kraju mjeseca iznosio 7,58 EUR/HRK, što je za 0,4% više od tečaja ostvarenog na kraju travnja. Kako bi ublažio deprecijaciju tečaja kune prema euru u trenutku kada su se na tržištu pojavile veće pojedinačne kupnje deviza, HNB se u četiri navrata tijekom svibnja pojavio na deviznom tržištu i izvan aukcije prodao manje iznose deviza bankama (ukupno 150,0 mil. EUR). Nominalni efektivni tečaj kune tijekom svibnja blago je deprecirao te je na kraju mjeseca bio za 0,2% viši nego na kraju travnja. Slabljenje kune poglavito prema euru pritom je bilo ublaženo jačanjem kune prema funti sterlinga i juanu renminbiju, što odražava slabljenje tih valuta prema euru na svjetskom deviznom tržištu.

Na europskom tržištu novca kratkoročne kamatne stope

zadržale su se i tijekom svibnja 2020. u negativnom području zbog ekspanzivnih monetarnih mjera Europske središnje banke. Prekonoćna kamatna stopa na bankarskom tržištu europodručja EONIA blago se smanjila na -0,46% na kraju svibnja, dok se, s druge strane, šestomjesečni EURIBOR, zbog pooštavanja financijskih uvjeta na europskom međubankovnom tržištu, nastavio povećavati te je na kraju mjeseca iznosio -0,16% (Slika 25.). Premije za rizik europskih zemalja s tržištima u nastajanju tijekom svibnja većinom su se blago smanjile (Slika 26.). Tako je premija za rizik za Hrvatsku na kraju svibnja iznosila 75 baznih bodova, u usporedbi sa 79 baznih bodova krajem travnja.

Zbog ekspanzivne monetarne politike HNB-a, višak likvidnosti domaćega bankovnog tržišta u svibnju je dosegao prosječnu dnevnu razinu od 36,0 mlrd. kuna (Slika 55.). Visokoj razini likvidnosti pridonio je HNB-ov otkup državnih vrijednosnih papira nominalnog iznosa 9,5 mlrd. kuna na operaciji fine prilagodbe krajem travnja, a učinkom na likvidnost od 11,4 mlrd. kuna početkom svibnja. Istodobno je prosječno stanje redovitih tjednih operacija u svibnju iznosilo 0,3 mlrd. kuna. U odnosu na travanj, na domaćem međubankovnom prekonoćnom tržištu promet prekonoćnih međubankovnih zajmova je izostao. Kamatna stopa na repo poslove i implicitna kamatna stopa izvedena iz trgovanja banaka ugovorima o valutnoj razmjeni (engl. FX swap) smanjile su se, pri čemu se potonja zadržala u negativnom području (Slika 28.). Kad je riječ o trezorskim zapisima, kamatna stopa na jednogodišnje kunske trezorske zapise bez valutne klauzule zadržala se na 0,06% (Slika 29.), a na aukciji eurskih trezorskih zapisa iste ročnosti ostvarena je kamatna stopa od 0,00%.

Kamatne stope banaka na novoodobrene kredite stanovništvu i poduzećima, koji uključuju prvi put ugovorene i ponovno ugovorene kredite, u travnju su uglavnom ostvarile blagi porast (Slike 29., 30. i 31.). Kod prvi put ugovorenih kredita poduzećima znatnije povećanje zabilježile su kamatne stope na kunske kredite za obrtna sredstva s valutnom klauzulom (Slika 32.). Kod stanovništva su se kamatne stope na prvi put ugovorene stambene i potrošačke kredite smanjile, pri čemu su troškovi deviznoga potrošačkoga kreditiranja pali na dosad najnižu razinu (Slike 33. i 34.). Kada je riječ o depozitima, kamatna stopa na oročene depozite stanovništva i poduzeća nije se znatnije mijenjala tijekom travnja (Slike 35. i 36.). Pritom je razlika između kamatnih stopa na nove kredite i depozite kao i na njihova stanja u travnju iznosila 4,7 odnosno 4,1 postotni bod (Slika 38.).

Monetarna kretanja u travnju 2020. obilježio je rast neto inozemne aktive (NIA) i smanjenje neto domaće aktive (NDA), pa su se ukupna likvidna sredstva (M4) smanjila za 0,1% ili 0,3 mlrd. kuna. Devizne intervencije HNB-a nastavile su djelovati na promjenu strukture NIA, pa se tijekom travnja⁴ neto inozemna aktiva središnje banke smanjila uz istodobno povećanje neto inozemne aktive kreditnih institucija. Mjesečno smanjenje NDA bilo je posljedica smanjenja plasmana stanovništvu i poduzećima, dok su se neto potraživanja od središnje države povećala zbog povećanog zaduživanja države kod banaka. Godišnji rast M4, nakon snažnog ubrzanja tijekom ožujka, u travnju se dodatno ubrzao na 7,8%, na osnovi transakcija (Slika 50.). Tome je pridonijelo ubrzanje godišnjeg rasta novčane mase (M1) na 17,7% (Slika 49.) i kvazinovca na 1,8% (na osnovi transakcija).

Ukupni plasmani monetarnih institucija domaćim sektorima (osim središnje države) smanjili su se u travnju za 1,5 mlrd.

4 Devizna intervencija putem aukcije, provedena na posljednji dan ožujka u iznosu od 618,15 mil. EUR, imala je učinak na monetarne agregate u travnju s obzirom na to da je namira bila 2. travnja 2020.

kuna, a njihov se godišnji rast usporio na 4,6%, na osnovi transakcija (Slika 41.). Pritom se godišnji rast plasmana stanovništvu usporio na 4,5% (Slika 43.), potaknut uglavnom nastavkom usporavanja godišnjeg rasta gotovinskih nenamjenskih kredita (6,5%) te manjim dijelom i usporavanjem rasta stambenih kredita (6,1%). Udio kunskih plasmana u ukupnim plasmanima stanovništvu ostao je tijekom travnja nepromijenjen na razini od 54,4% (Slika 48.). Što se tiče poduzeća, nakon zamjetnog ubrzanja tijekom ožujka, godišnji se rast plasmana poduzećima u travnju blago usporio na 4,0% (Slika 42.). Godišnji rast nominalnog stanja plasmana u travnju (4,4%) i nadalje je manji od rasta na osnovi transakcija, što je uglavnom posljedica prodaja nenaplativih plasmana poduzećima.

Bruto međunarodne pričuve smanjile su se tijekom svibnja 2020. za 0,2 mlrd. EUR ili 1,3% i na kraju mjeseca iznosile su 15,8 mlrd. EUR (Slika 57.). Smanjenje pričuva bilo je rezultat prodaja deviza bankama izvan aukcije i manje razine ugovorenih repo poslova. U odnosu na kraj prethodne godine bruto međunarodne pričuve bile su manje za 2,8 mlrd. EUR ili 15,0%, što je uglavnom rezultat prodaja deviza bankama radi očuvanja stabilnosti tečaja kune prema euru. Neto međunarodne pričuve smanjile su se tijekom svibnja za 1,1% te su krajem mjeseca iznosile 15,0 mlrd. EUR.

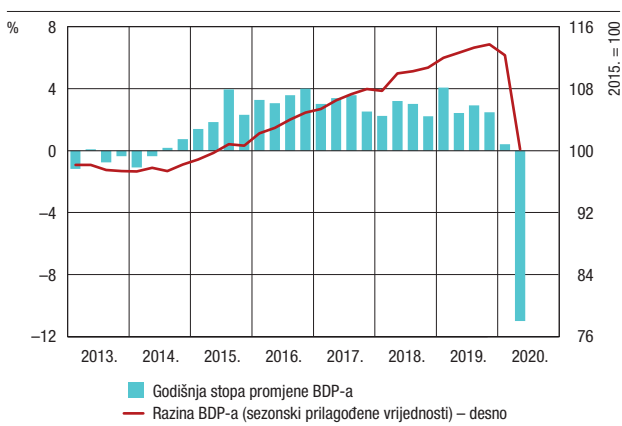
Nakon rasta u posljednjem tromjesečju prošle godine, neto se inozemni dug domaćih sektora u prva tri mjeseca 2020. dodatno povećao za 1,0 mlrd. EUR (Slika 61.). Tome je najviše pridonijelo smanjenje neto inozemne aktive monetarnih institucija, uz promjenu u njezinoj strukturi. Naime, središnja je banka tijekom ožujka u nekoliko navrata intervenirala na deviznom tržištu prodajom deviza, što je rezultiralo primjetnim smanjenjem međunarodnih pričuva, dok se neto inozemna aktiva kreditnih institucija, u manjoj mjeri, povećala. Osim toga,

svoje je neto inozemne obveze povećala država. S druge strane, nepovoljna su kretanja neznatno ublažena smanjenjem neto inozemnih obveza ostalih domaćih sektora. Na kraju ožujka 2020. bruto inozemni dug iznosio je 40,5 mlrd. EUR (Slika 63.), što je za 0,4 mlrd. EUR manje u odnosu na kraj prethodne godine, a gotovo isključivo rezultat je povoljnih tečajnih i ostalih prilagodbi.

Hrvatski je sabor 18. svibnja 2020. donio Izmjene i dopune državnog proračuna i financijskih planova izvanproračunskih korisnika za 2020. godinu, pri čemu Vlada RH očekuje znatno pogoršanje salda konsolidirane opće države prema metodologiji ESA, s viška od 0,2% BDP-a u izvornom planu na manjak od 6,8% BDP-a. Navedeno odražava izravan negativan učinak pandemije na gospodarsku aktivnost te fiskalne učinke gospodarskih mjera usmjerenih na ublažavanje nepovoljnih učinaka pandemije. Prilagodba proračuna izvršena je u potpunosti na prihodnoj strani, te su tako ukupni prihodi državnog proračuna smanjeni za 23,2 mlrd. kuna u odnosu na izvorni plan. S druge strane, razina ukupnih rashoda nije promijenjena, ali je unutar kategorija rashoda izvršena preraspodjela u iznosu od 5,3 mlrd. kuna za financiranje potpora za očuvanje zaposlenosti.

Prema podacima Ministarstva financija⁵ u razdoblju od siječnja do travnja 2020. godine ostvaren je za 8,8 mlrd. kuna veći manjak proračuna središnje države u odnosu na isto razdoblje prethodne godine, i to zbog izrazitog povećanja rashoda uz istodobno smanjenje prihoda. Pritom se, od ukupnog iznosa manjka ostvarenog u prva četiri mjeseca, 7 mlrd. kuna odnosi na manjak u travnju 2020. godine. Navedena kretanja posljedica su mjera za ublažavanje gospodarske krize i usporavanja gospodarske aktivnosti zbog pandemije koronavirusa. Javni je dug u veljači iznosio 292,1 mlrd. kuna, što je smanjenje od oko 950 mil. kuna u odnosu na prosinac 2019.

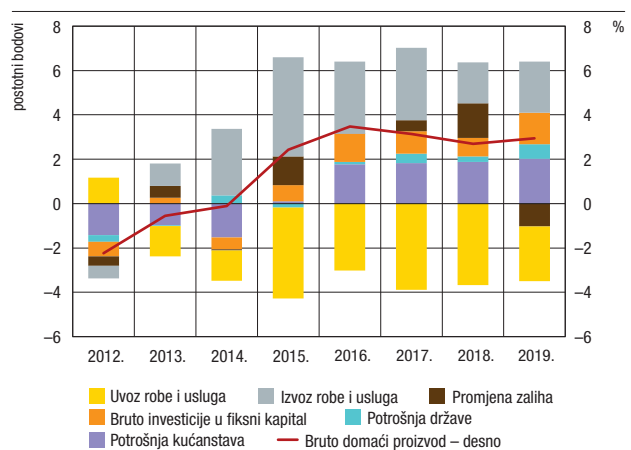
Slika 1. Tromjesečni bruto domaći proizvod
sezonski prilagođene realne vrijednosti

Napomena: Podatak za drugo tromjesečje 2020. odnosi se na Mjesečni pokazatelj realne gospodarske aktivnosti HNB-a, procijenjen na osnovi podataka objavljenih do 29. svibnja 2020.

Izvori: DZS (sezonska prilagodba HNB-a); izračun HNB-a

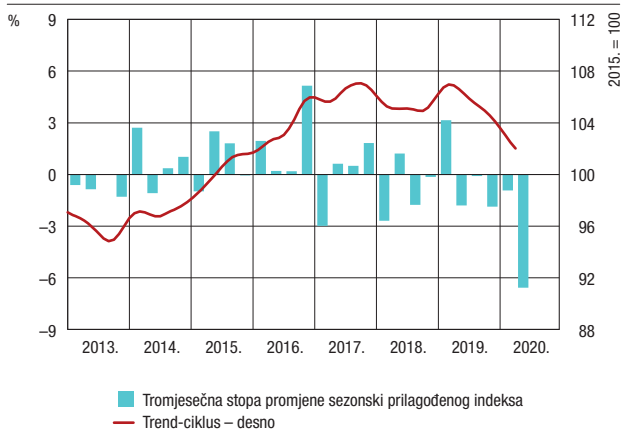
Slika 2. Promjena BDP-a
doprinosi po komponentama

Izvor: DZS

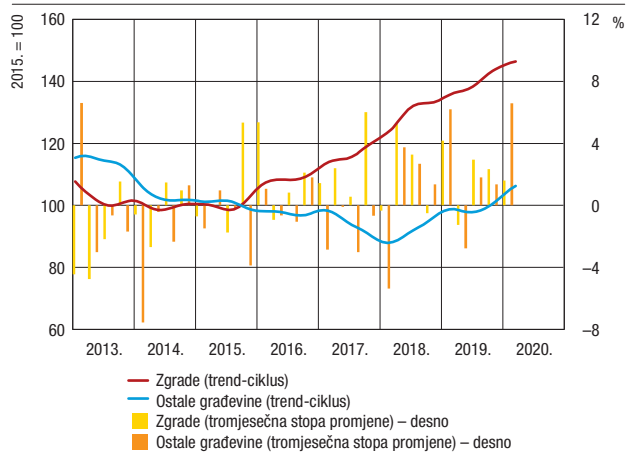
⁵ Mjesečni podaci za središnju državu, državnu upravu i podsektore socijalne sigurnosti koji se prema zahtjevima Direktive Vijeća 2011/85/EU moraju objaviti prije kraja sljedećega kalendarskog mjeseca. Objavljeni podaci odnose se na jedinice opće države prema obuhvatu statističke metodologije ESA 2010, osim podataka za lokalnu državu, koji se objavljuju tromjesečno.

Slika 3. Industrijska proizvodnja

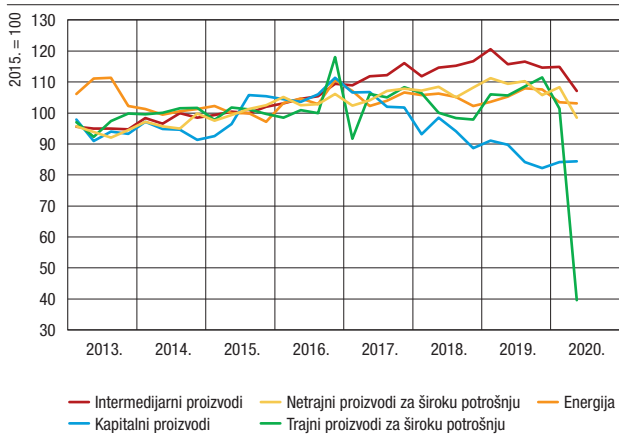
Napomena: Podatak za drugo tromjesečje 2020. odnosi se na travanj.
Izvor: DZS (sezonska prilagodba HNB-a)

Slika 6. Zgrade i ostale građevine

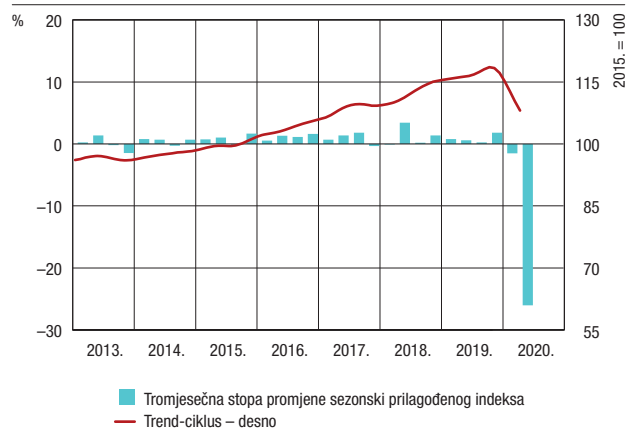
Izvor: DZS (sezonska prilagodba HNB-a)

Slika 4. Industrijska proizvodnja prema glavnim industrijskim grupacijama sezonski prilagođeni indeksi

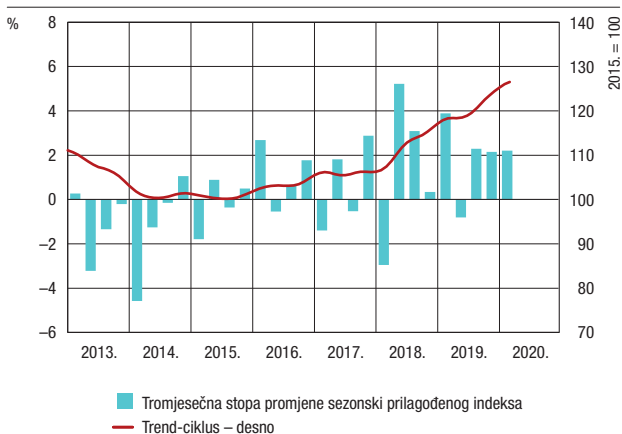
Napomena: Tromjesečni podaci izračunati su kao prosjek mjesečnih podataka.
Izvor: DZS (sezonska prilagodba HNB-a)

Slika 7. Realni promet od trgovine na malo

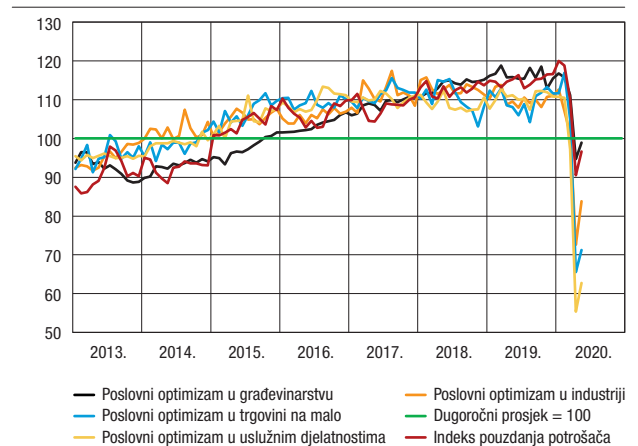
Napomena: Podatak za drugo tromjesečje 2020. odnosi se na travanj.
Izvor: DZS (sezonska prilagodba HNB-a)

Slika 5. Fizički obujam građevinskih radova

Izvor: DZS (sezonska prilagodba HNB-a)

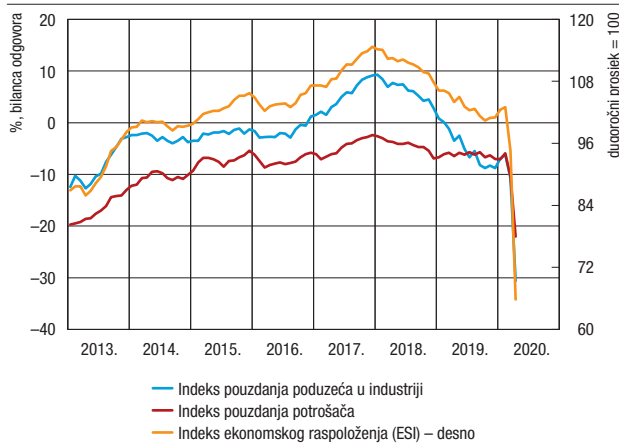
Slika 8. Pokazatelji potrošačkog i poslovnog optimizma standardizirane desezonirane vrijednosti

Izvori: Ipsos; HNB (sezonska prilagodba HNB-a)

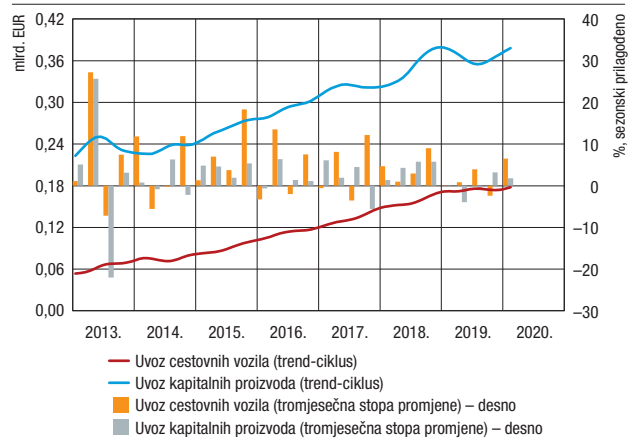

Slika 9. Indeksi pouzdanja u EU-u
sezonski prilagođene serije

Izvor: Eurostat

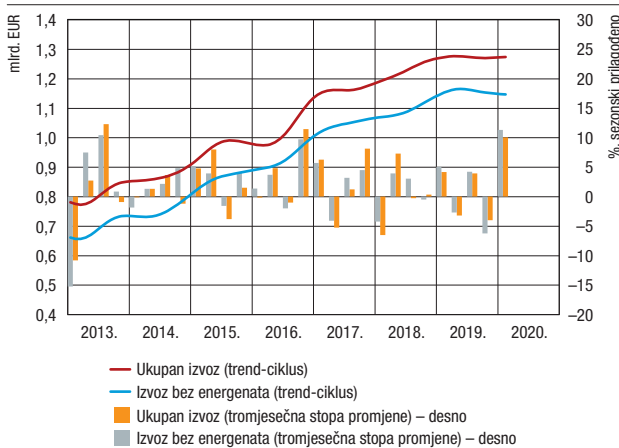
Slika 12. Uvoz kapitalnih proizvoda i cestovnih vozila (cif)

Napomena: Uvoz kapitalnih proizvoda odnosi se na odsjeke SMTK-a 71 – 77. Podaci za prvo tromjesečje 2020. odnose se na siječanj i veljaču.

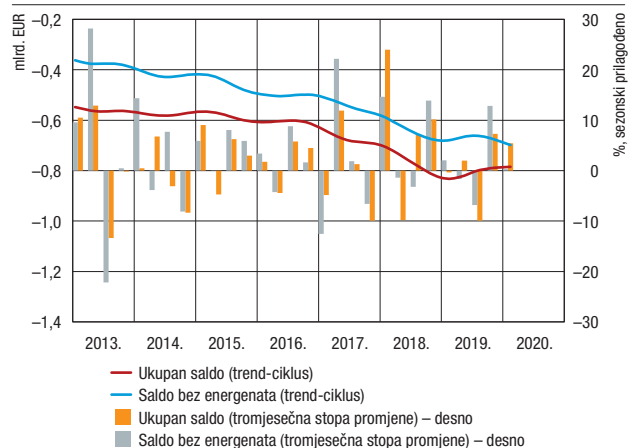
Izvor: DZS (sezonska prilagodba HNB-a)

Slika 10. Robni izvoz (fob)

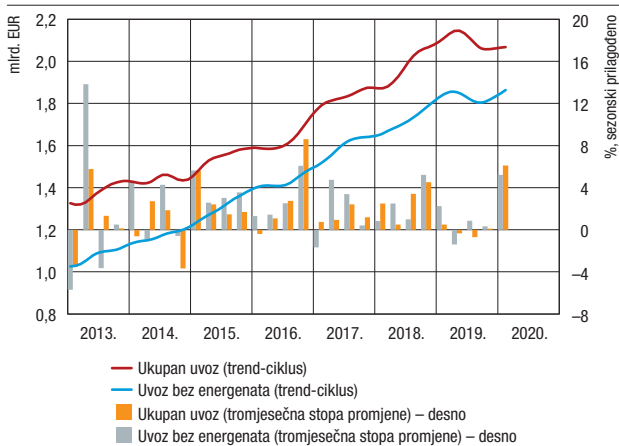
Napomena: Podaci za prvo tromjesečje 2020. odnose se na siječanj i veljaču.
Izvor: DZS (sezonska prilagodba HNB-a)

Slika 13. Saldo robne razmjene

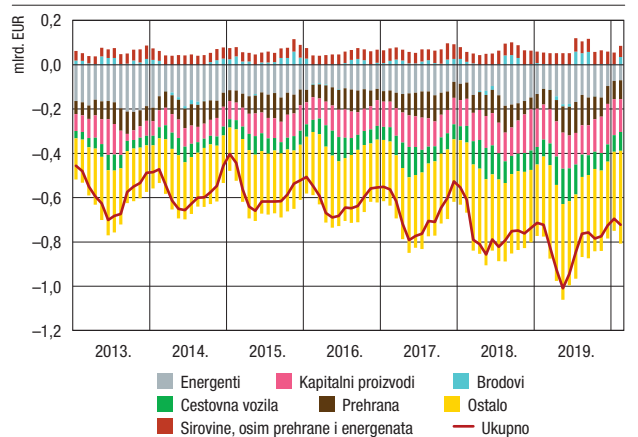
Napomena: Podaci za prvo tromjesečje 2020. odnose se na siječanj i veljaču.
Izvor: DZS (sezonska prilagodba HNB-a)

Slika 11. Robni uvoz (cif)

Napomena: Podaci za prvo tromjesečje 2020. odnose se na siječanj i veljaču.
Izvor: DZS (sezonska prilagodba HNB-a)

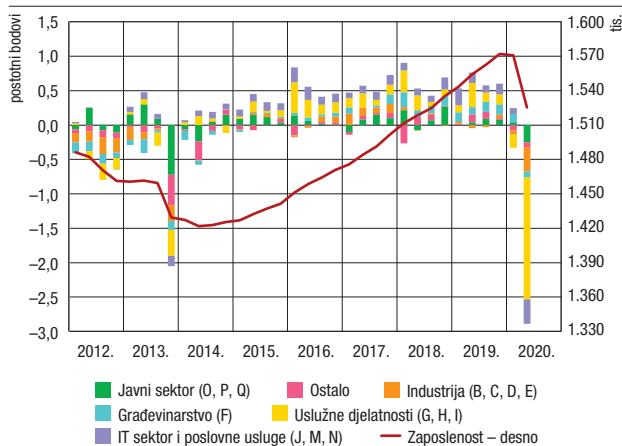
Slika 14. Saldo robne razmjene po skupinama proizvoda

Napomena: Serije su prikazane kao tročlani pomični prosjeci mjesečnih podataka. Podaci zaključno s veljačom 2020.

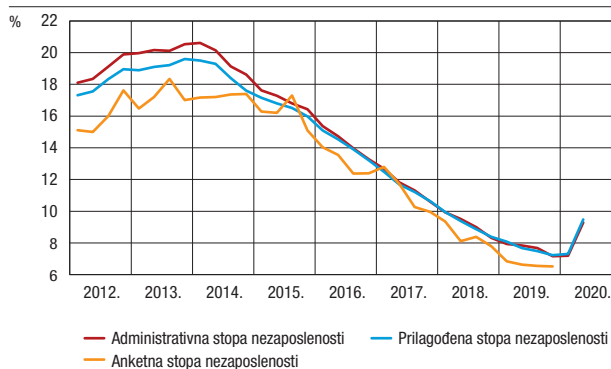
Izvor: DZS

Slika 15. Zaposlenost po djelatnostima NKD-a
sezonski prilagođeni podaci, doprinosi tromjesečnoj stopi promjene

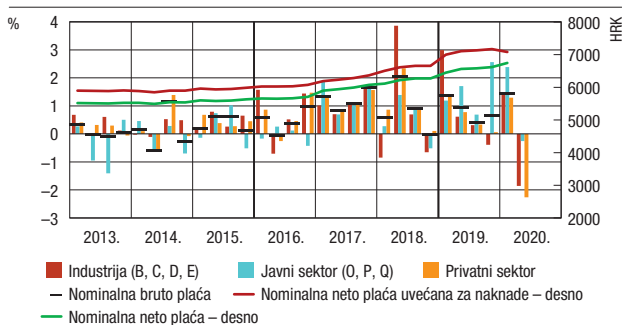
Napomena: Podaci za drugo tromjesečje 2020. odnose se na travanj.
Izvor: HZMO (sezonska prilagodba HNB-a)

Slika 16. Stope nezaposlenosti
sezonski prilagođeni podaci

Napomena: Pri izračunu administrativne stope nezaposlenosti od siječnja 2015. uzimaju se podaci o zaposlenosti prikupljeni iz obrasca JOPPD. Podaci o zaposlenosti revidirani su unatrag od siječnja 2016. do prosinca 2019. Prilagođena stopa nezaposlenosti procjena je HNB-a i računa se kao udio broja administrativno nezaposlenih u aktivnom stanovništvu (nezaposlene osobe i osiguranici HZMO-a).
Izvori: DZS; izračun HNB-a (sezonska prilagodba HNB-a)

Slika 17. Prosječna nominalna bruto plaća po djelatnostima NKD-a
sezonski prilagođeni podaci, tromjesečna stopa promjene

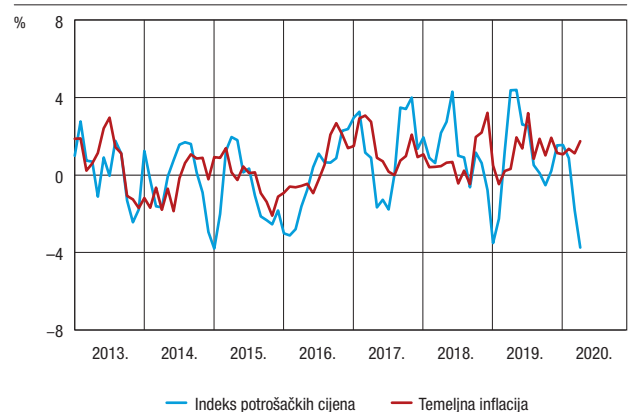
Napomena: Podaci o prosječnoj nominalnoj bruto plaći po djelatnostima odnose se na podatke prikupljene iz obrasca RAD-1, a od siječnja 2016. na podatke prikupljene iz obrasca JOPPD. Podaci o prosječnim plaćama isplaćenima u veljači 2020. izračunati su prema ekvivalentu punoga radnog vremena, dok se prije prosječna plaća računala tako da se ukupne isplate podijele s brojem zaposlenih koji su primili te isplate (zaposleni koji su radili manje od 80 sati mjesečno bili su isključeni). Podaci o plaćama u 2019. prema načelu ekvivalenta punoga radnog vremena objavljeni su u analitičke svrhe. Podaci o isplaćenim naknadama prije 2016. godine procjena su HNB-a.
Izvori: DZS; izračun HNB-a (sezonska prilagodba HNB-a)

Tablica 1. Cjenovni pokazatelji
godišnje i mjesečne stope promjene

	Godišnje stope		Mjesečne stope	
	III. 20.	IV. 20.	IV. 19.	IV. 20.
Indeks potrošačkih cijena i njegove komponente				
Ukupni indeks	0,6	-0,2	0,6	-0,2
Energija	-3,8	-10,2	1,7	-5,1
Nepreobrađeni prehrambeni proizvodi	5,6	5,5	0,2	0,0
Prerađeni prehrambeni proizvodi	1,7	3,3	-0,5	1,2
Industrijski neprehranbeni proizvodi bez energije	-0,1	-0,6	1,1	0,6
Usluge	1,6	1,8	0,3	0,5
Ostali cjenovni pokazatelji				
Temeljna inflacija	1,3	1,7	0,4	0,7
Indeks proizvođačkih cijena industrije na domaćem tržištu	-1,2	-4,2	0,6	-2,4
Cijene sirove nafte Brent (USD)	-50,3	-67,2	7,2	-29,2
HWWI agregatni indeks cijena sirovina (bez energenata, USD)	-4,5	-10,4	0,4	-5,8

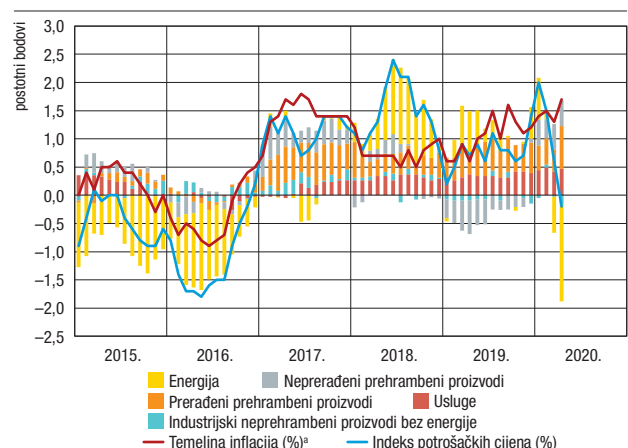
Napomena: Prerađeni prehrambeni proizvodi uključuju alkohol i duhan.
Izvori: DZS; Bloomberg; HWWI

Slika 18. Indeks potrošačkih cijena i temeljna inflacija
mjesečne stope promjene na godišnjoj razini^a

^a Mjesečna stopa promjene izračunata je iz tromjesečnoga pomičnog prosjeka sezonski prilagođenih indeksa potrošačkih cijena.
Izvori: DZS; izračun HNB-a

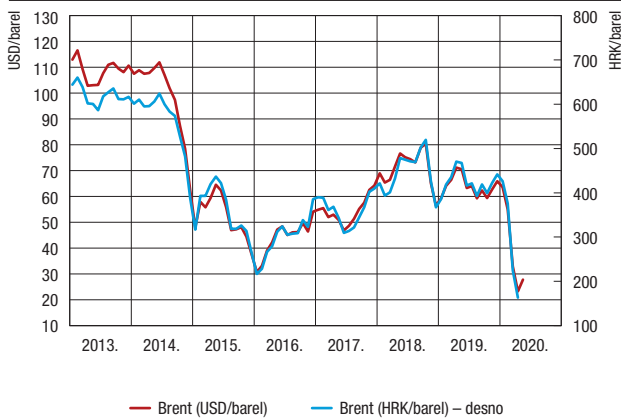
Slika 19. Godišnje stope inflacije i doprinosi komponenata inflaciji potrošačkih cijena

^a Temeljna inflacija ne uključuje cijene poljoprivrednih proizvoda i energije ni cijene proizvoda koje su administrativno regulirane.
Izvori: DZS; izračun HNB-a

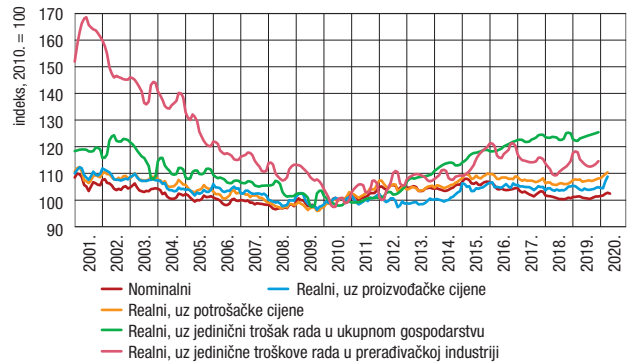

Slika 20. Cijene sirove nafte (Brent)

Izvori: Bloomberg; izračun HNB-a

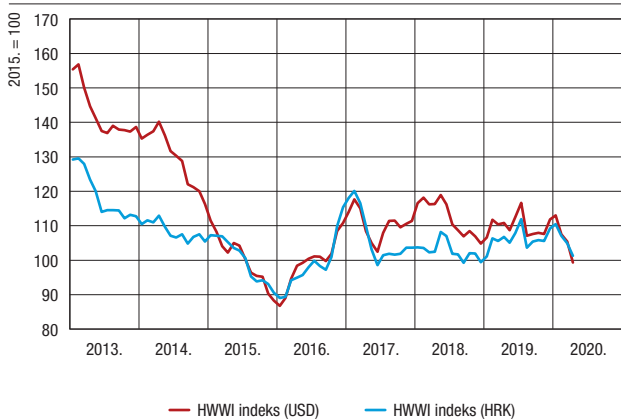
Slika 23. Nominalni i realni efektivni tečajevi kune

Napomena: Realni efektivni tečaj kune uz proizvođačke cijene uključuje hrvatski indeks proizvođačkih cijena industrije na ukupnom tržištu. Jedinični trošak rada izračunat je kao omjer isplaćenih naknada po zaposleniku i produktivnosti rada (izražena kao BDP po zaposlenom), dok su realni efektivni tečajevi kune uz jedinичne troškove rada dobiveni interpolacijom tromjesečnih vrijednosti. Pad indeksa označuje efektivnu aprecijaciju kune.

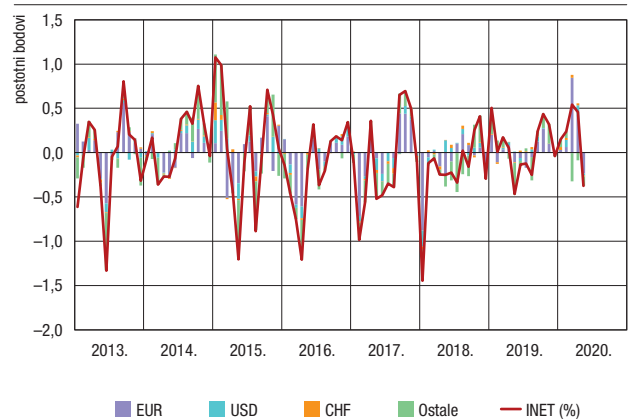
Izvor: HNB

Slika 21. HWWI indeks cijena sirovina (bez energenata)

Izvori: HWWI; izračun HNB-a

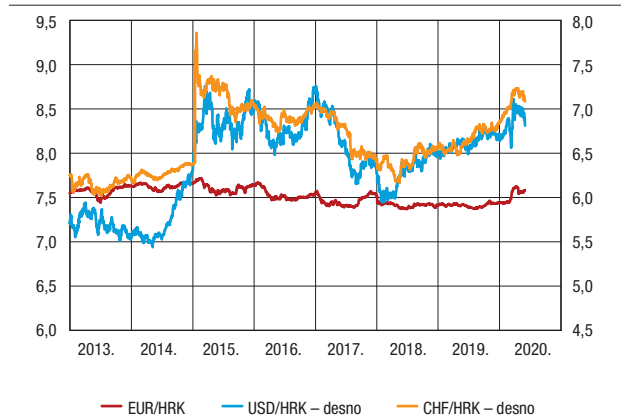
Slika 24. Doprinosi^a pojedinih valuta mjesečnoj stopi promjene prosječnog indeksa nominalnoga efektivnog tečaja kune (INET)

^a Negativne vrijednosti označuju doprinos aprecijaciji INET-a.

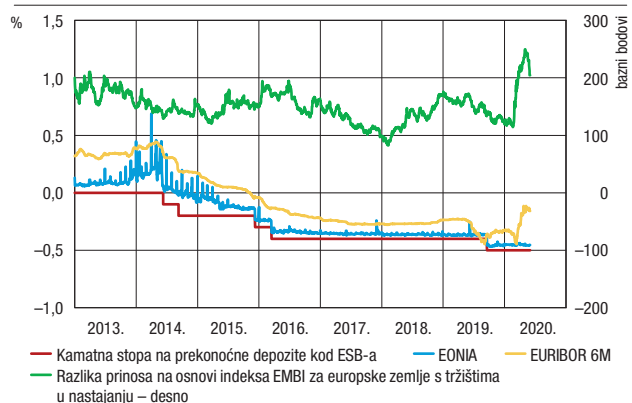
Izvor: HNB

Slika 22. Nominalni dnevni tečaj kune prema euru, američkom dolaru i švicarskom franku srednji tečaj HNB-a

Izvor: HNB

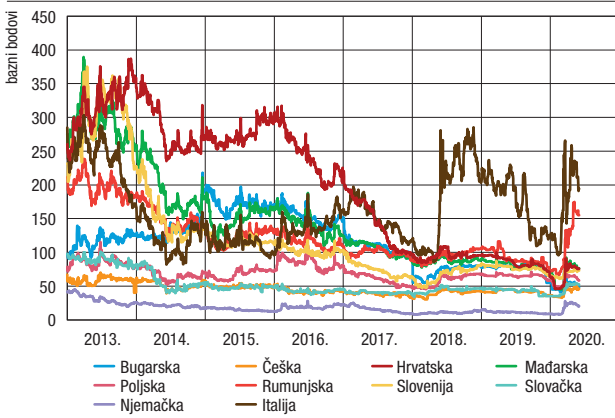
Slika 25. Kamatne stope na euro i prosječna razlika prinosa na obveznice europskih zemalja s tržištima u nastajanju

Napomena: EMBI je indeks (engl. *Emerging Market Bond Index*) koji pokazuje razliku prinosa na državne vrijednosne papire koje su izdale zemlje s tržištima u nastajanju, među kojima je i Hrvatska, u odnosu na nerizične vrijednosne papire koje su izdale razvijene zemlje.

Izvori: ESB; Bloomberg; J. P. Morgan

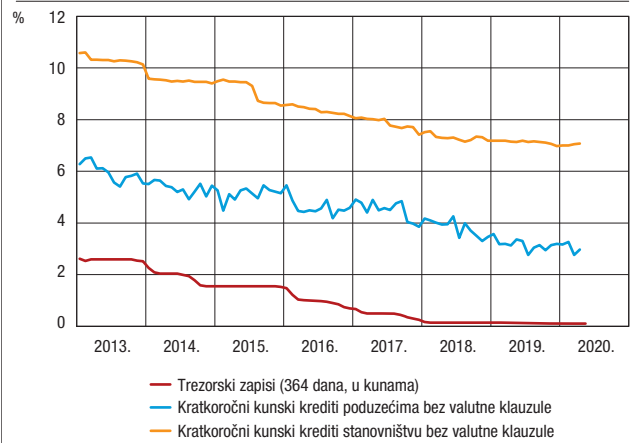
Slika 26. Kretanje premije osiguranja od kreditnog rizika (CDS) za petogodišnje državne obveznice odabranih zemalja

Napomena: Premija osiguranja od kreditnog rizika jest godišnji relativni iznos premije koju kupac CDS-a plaća kako bi se zaštito od kreditnog rizika povezanog s izdavateljem nekog instrumenta.

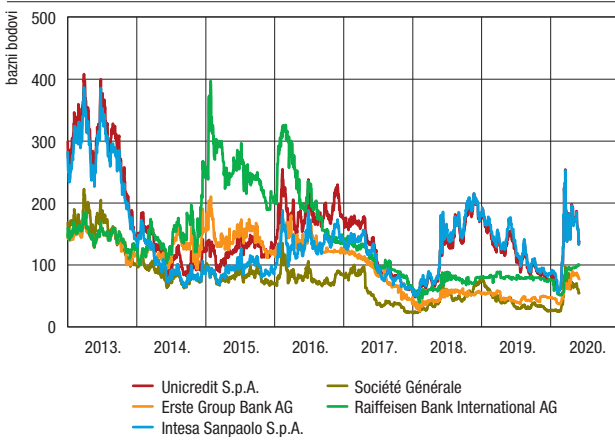
Izvor: S&P Capital IQ

Slika 29. Kratkoročni troškovi financiranja u kunama bez valutne klauzule

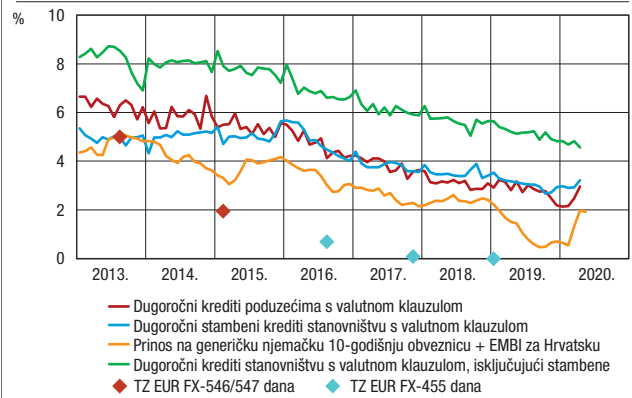
Izvori: MF; HNB

Slika 27. Kretanje premije osiguranja od kreditnog rizika (CDS) za odabrane banke majke domaćih banaka

Izvor: S&P Capital IQ

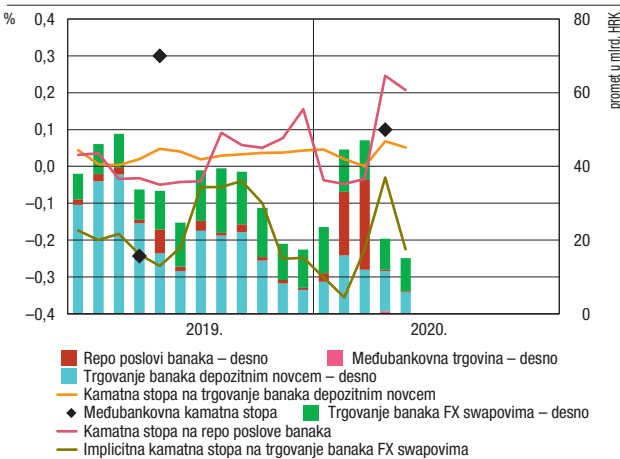
Slika 30. Dugoročni troškovi financiranja u kunama s valutnom klauzulom i devizama

Napomena: EMBI je indeks (engl. *Emerging Market Bond Index*) koji pokazuje razliku prinosa na državne vrijednosne papire koje su izdale zemlje s tržištima u nastajanju, među kojima je i Hrvatska, u odnosu na nerizične vrijednosne papire koje su izdale razvijene zemlje.

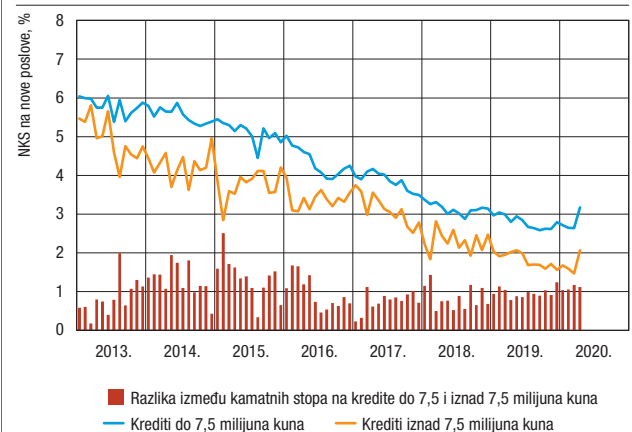
Izvori: MF; Bloomberg; HNB

Slika 28. Prekonočne kamatne stope i prometi

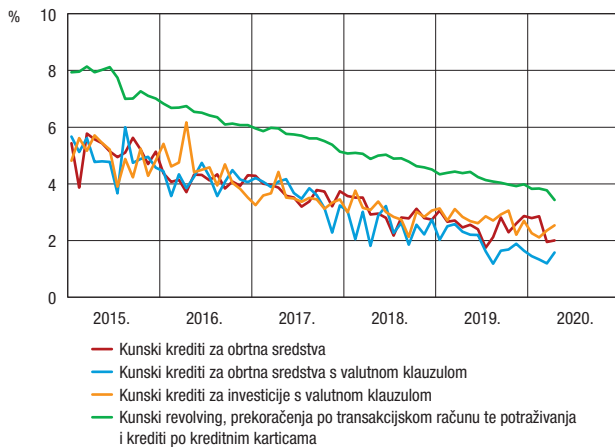
Izvor: HNB

Slika 31. Kamatne stope banaka na kredite nefinancijskim društvima prema iznosu

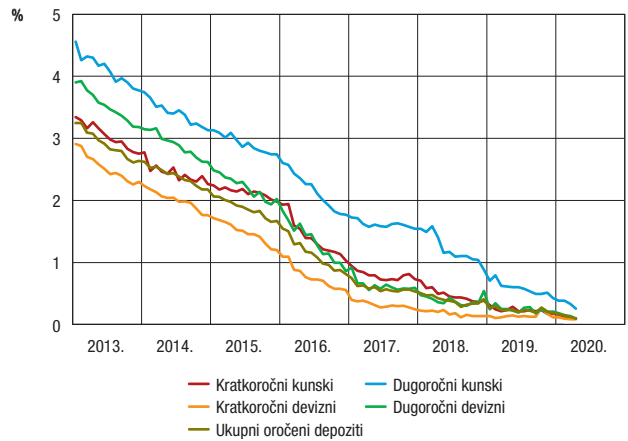
Izvor: HNB

Slika 32. Kamatne stope na prvi put ugovorene kredite poduzećima

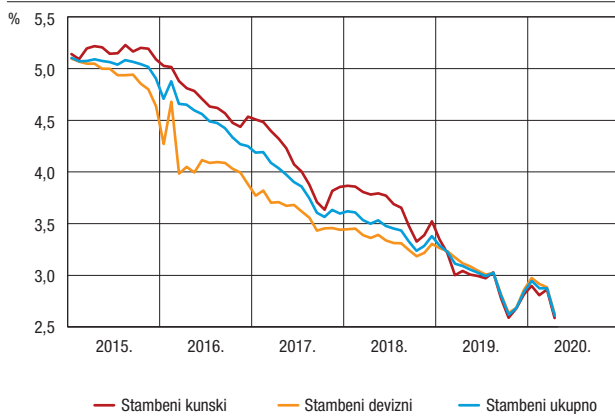
Izvor: HNB

Slika 35. Kamatne stope na oročene depozite stanovništva

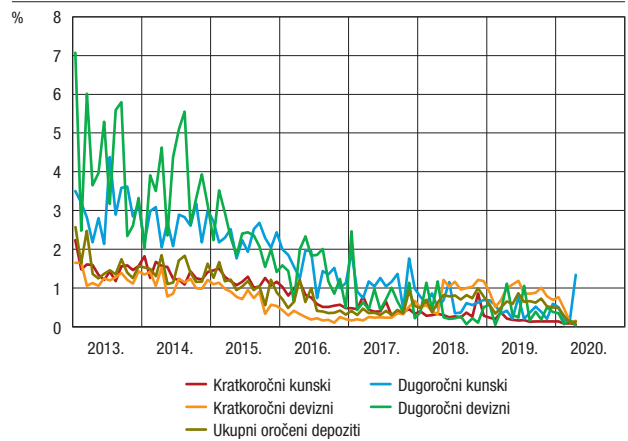
Izvor: HNB

Slika 33. Kamatne stope na prvi put ugovorene stambene kredite stanovništvu

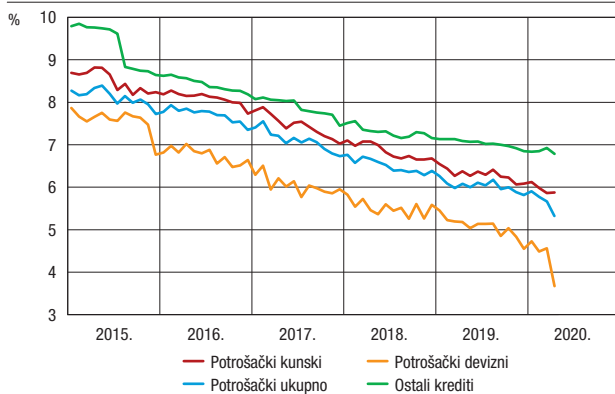
Izvor: HNB

Slika 36. Kamatne stope na oročene depozite poduzeća

Izvor: HNB

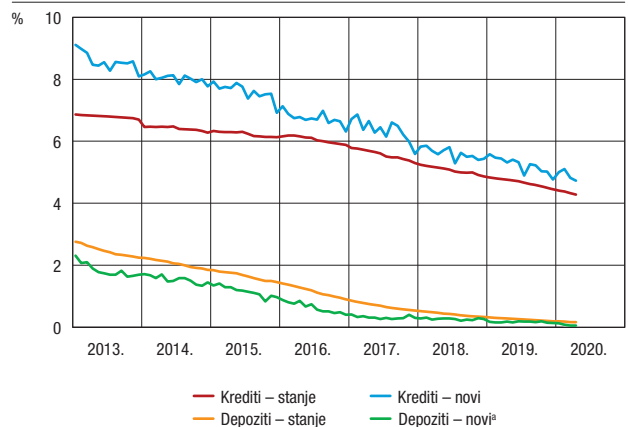
Slika 34. Kamatne stope na prvi put ugovorene potrošačke i ostale kredite stanovništvu

Napomena: Potrošački krediti uključuju ukupne kredite stanovništvu, osim stambenih i ostalih. Ostali krediti stanovništvu uključuju kredite po kreditnim karticama, prekoračenja po transakcijskim računima, revolving kredite te potraživanja s osnovne kartica s odgodom plaćanja (engl. charge card) te su gotovo isključivo kunski.

Izvor: HNB

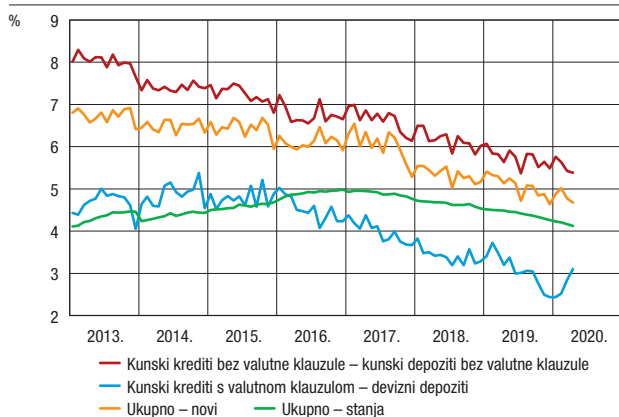
Slika 37. Prosječne kamatne stope na kredite (bez revolving kredita) i depozite

^a Za oročene depozite kamatne stope na nove poslove vagane su njihovim stanjima.

Izvor: HNB

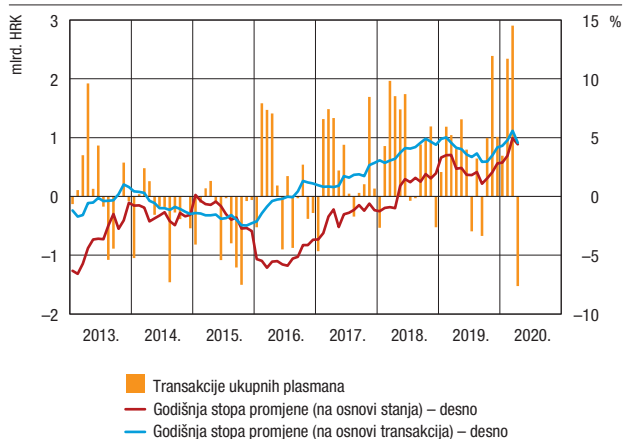
Slika 38. Razlike između kamatnih stopa na kredite (bez revolving kredita) i kamatnih stopa na depozite

Napomena: Razliku između prosječnih kamatnih stopa na kredite i prosječnih kamatnih stopa na depozite treba razlikovati od neto kamatne marže (omjera razlike kamatnih prihoda i kamatnih rashoda te ukupne imovine kreditnih institucija).

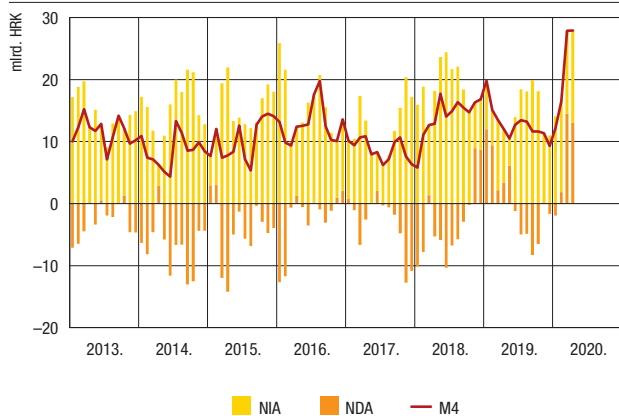
Izvor: HNB

Slika 41. Plasmani

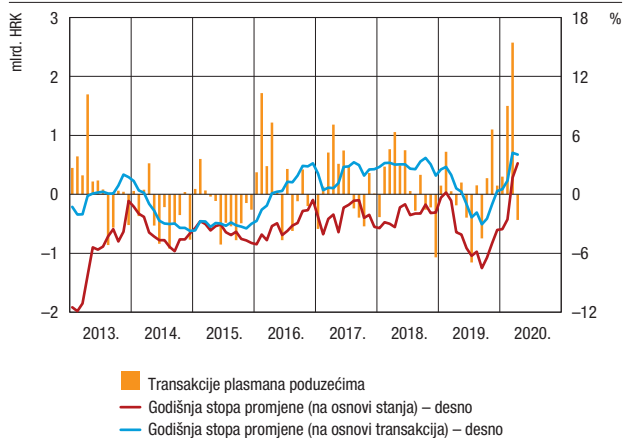
Izvor: HNB

Slika 39. Neto inozemna aktiva, neto domaća aktiva i ukupna likvidna sredstva (M4) apsolutne promjene u posljednjih 12 mjeseci

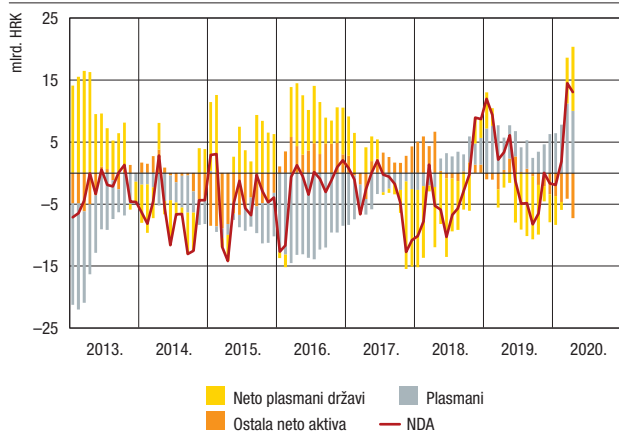
Izvor: HNB

Slika 42. Plasmani poduzećima

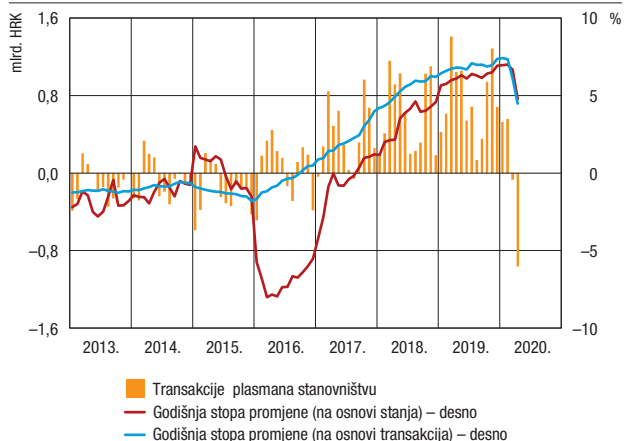
Izvor: HNB

Slika 40. Neto domaća aktiva, struktura apsolutne promjene u posljednjih 12 mjeseci

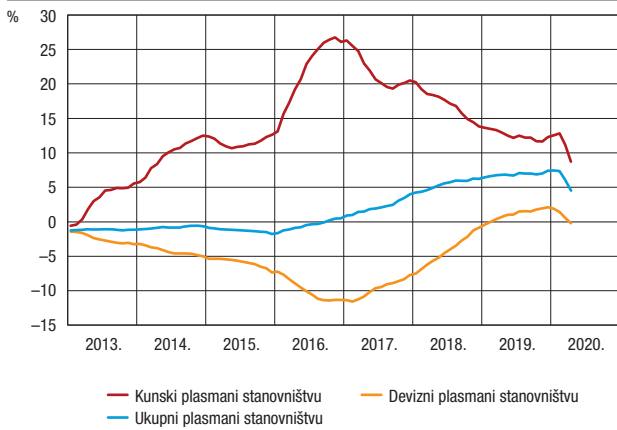
Izvor: HNB

Slika 43. Plasmani stanovništvu

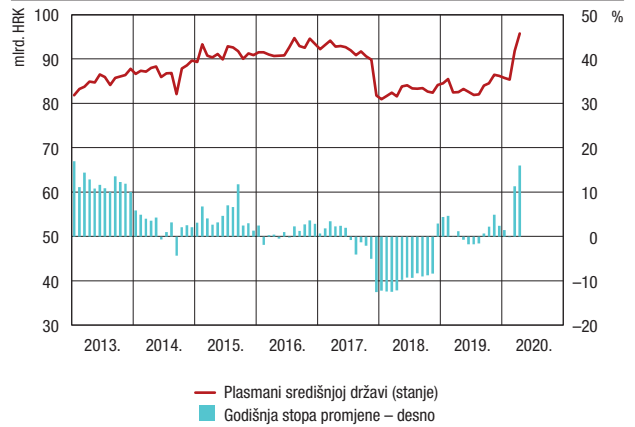
Izvor: HNB

Slika 44. Godišnje stope promjene plasmana stanovništvu na osnovi transakcija

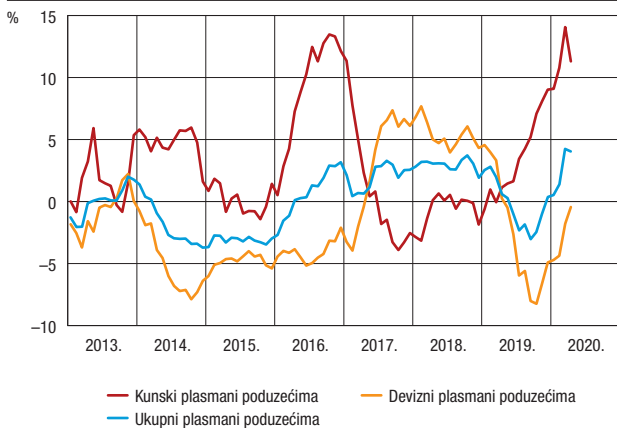
Izvor: HNB

Slika 47. Plasmani kreditnih institucija i novčanih fondova središnjoj državi

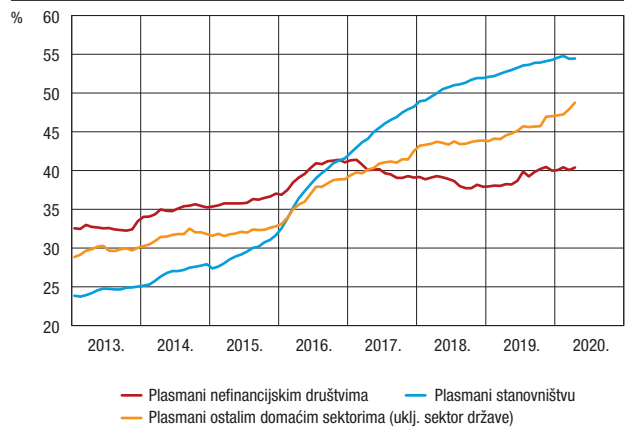
Izvor: HNB

Slika 45. Godišnje stope promjene plasmana poduzećima na osnovi transakcija

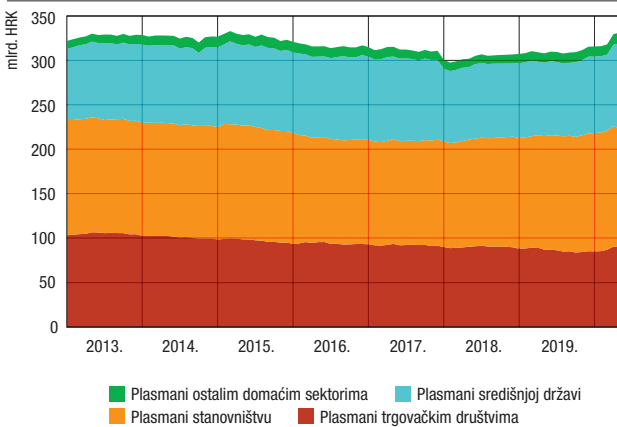
Izvor: HNB

Slika 48. Udio kunskih plasmana u ukupnim plasmanima sektora

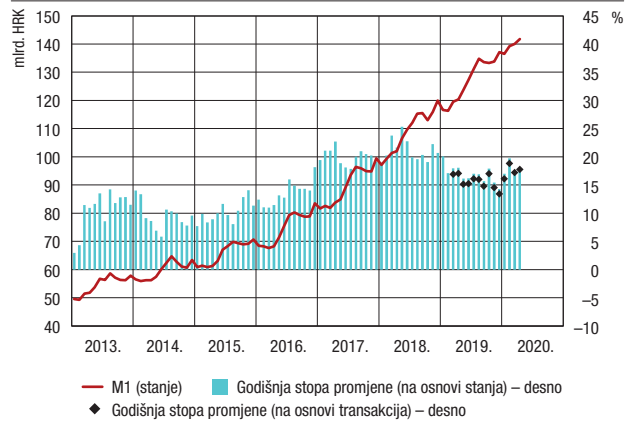
Izvor: HNB

Slika 46. Struktura plasmana kreditnih institucija

Izvor: HNB

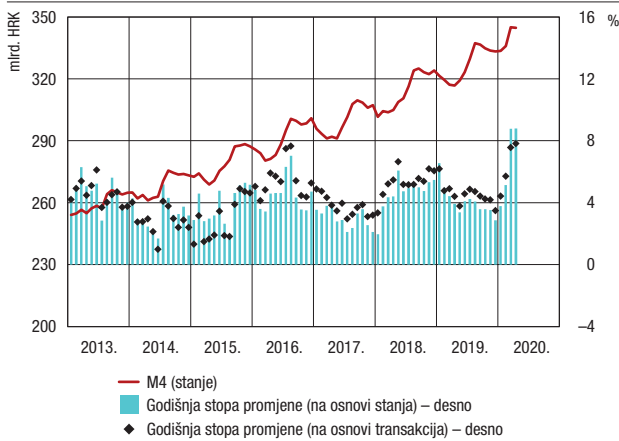
Slika 49. Novčana masa (M1)

Napomena: Stopa rasta na osnovi transakcija od ožujka 2019. isključuje učinak reklasifikacije novčanih fondova.

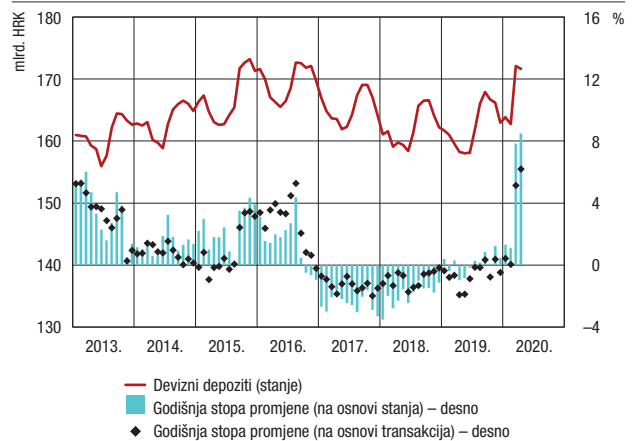
Izvor: HNB

Slika 50. Ukupna likvidna sredstva (M4)

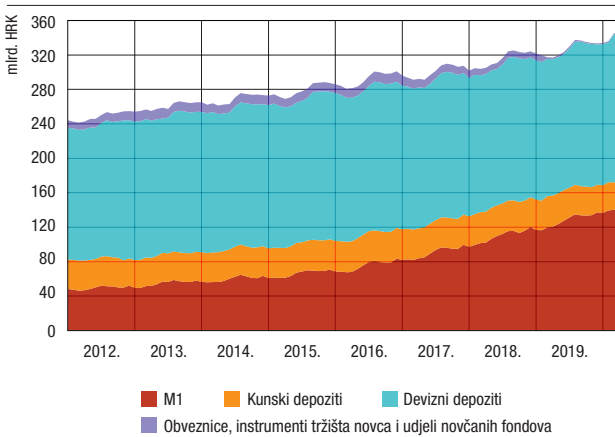
Izvor: HNB

Slika 53. Devizni depoziti

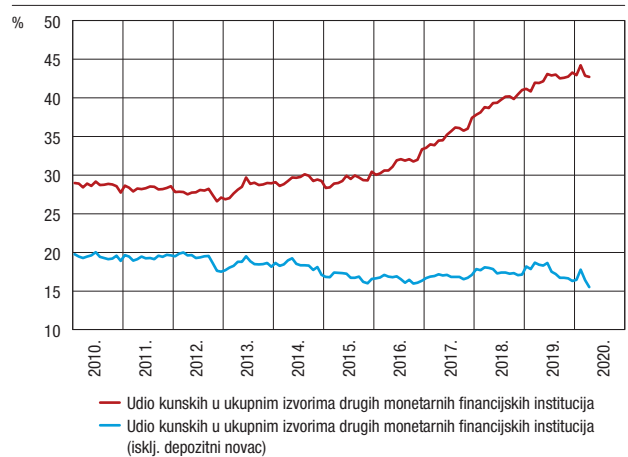
Izvor: HNB

Slika 51. Struktura monetarnog agregata M4

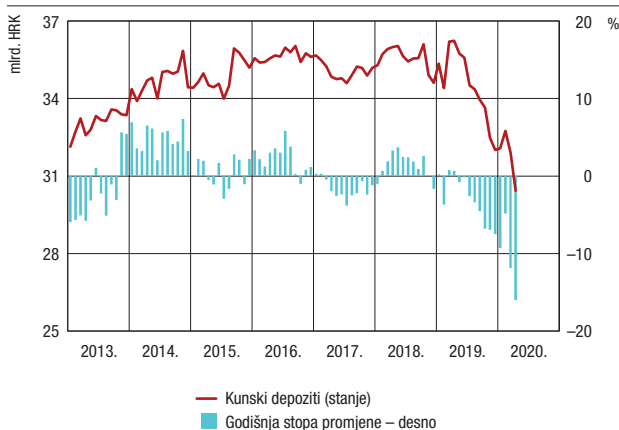
Izvor: HNB

Slika 54. Udio kunskih izvora

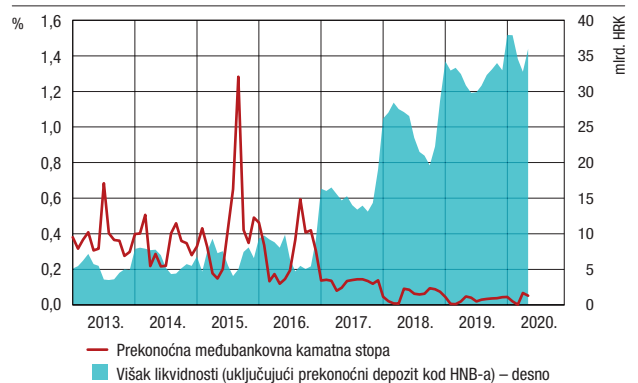
Izvor: HNB

Slika 52. Kunski štedni i oročeni depoziti

Izvor: HNB

Slika 55. Likvidnost banaka i prekoćna kamatna stopa na trgovanje banaka depozitnim novcem

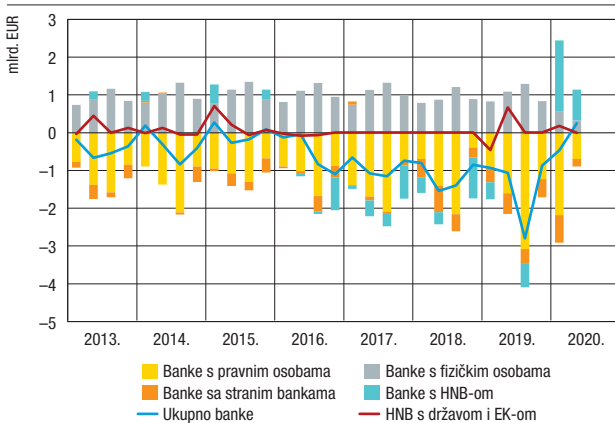

Napomena: Višak likvidnosti je razlika između stanja na računima za namiru poslovnih banaka kod HNB-a i iznosa koji banke moraju održavati na tim računima prema obračunu obvezne pričuve. Prekoćna kamatna stopa se do kraja 2015. odnosi na prekoćnu međubankovnu kamatnu stopu, dok se od početka 2016. odnosi na prekoćnu kamatnu stopu na trgovanje banaka depozitnim novcem.

Izvor: HNB

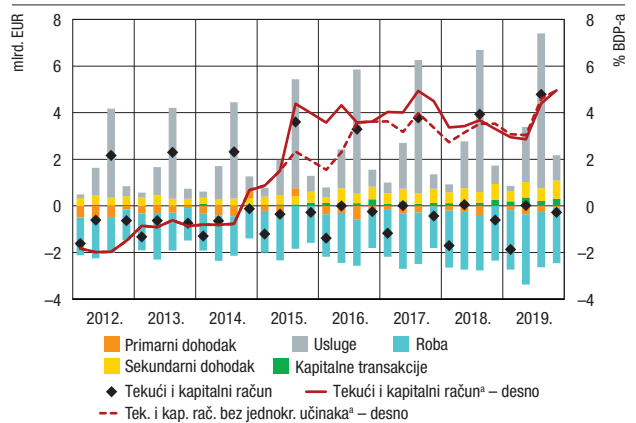
Slika 56. Promptne (SPOT) transakcije na deviznom tržištu (neto promet)

Napomena: Pozitivne vrijednosti označuju neto kupnju, a negativne vrijednosti neto prodaju. Pravne osobe uključuju državu. Podaci za drugo tromjesečje 2020. odnose se na travanj i svibanj.

Izvor: HNB

Slika 58. Tokovi na tekućem i kapitalnom računu

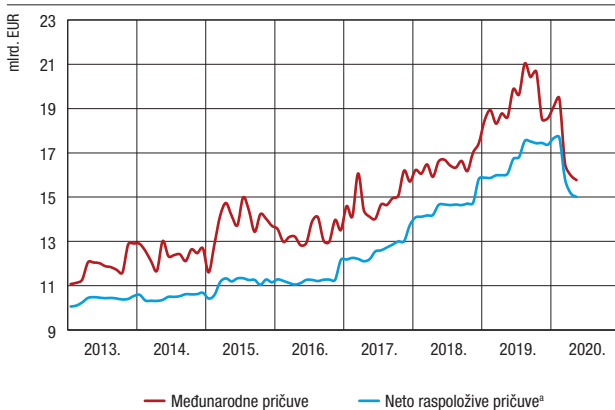

^a Zbroj posljednjih četiriju tromjesečja

Napomena: Jednokratni učinci uključuju konverziju kredita vezanih uz švicarski frank u 2015. te rezervacije banaka za kredite odobrene koncernu Agrokor u 2017. i 2018.

Izvor: HNB

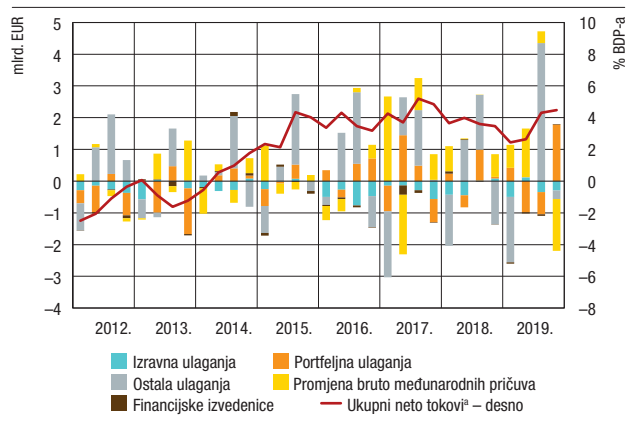
Slika 57. Međunarodne pričuve Hrvatske narodne banke tekući tečaj

^a NRP = međunarodne pričuve – devizna inozemna pasiva – devizni dio obvezne pričuve – devizni depoziti države

Izvor: HNB

Slika 59. Tokovi na financijskom računu prema vrsti ulaganja

^a Zbroj posljednjih četiriju tromjesečja

Napomena: Pozitivna vrijednost označuje neto odljev kapitala u inozemstvo (uključujući i rast međunarodnih pričuva).

Izvor: HNB

Tablica 2. Platna bilanca

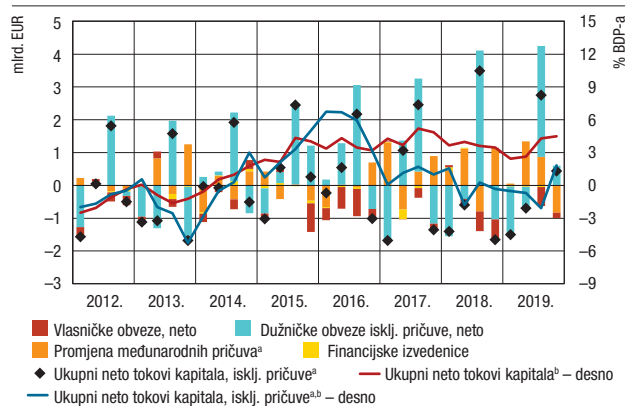
preliminarni podaci, u milijunima eura

	2018.	2019.	Indeksi	
			2018./2017.	2019./2018.
Tekuće transakcije	982,1	1.570,8	58,5	159,9
Kapitalne transakcije	729,8	1.117,1	135,7	153,1
Financijske transakcije (bez pričuva)	241,8	1.427,4	-114,5	590,2
Međunarodne pričuve HNB-a	1.545,0	989,6	59,6	64,1
Neto pogreške i propusti	75,0	-270,8	45,3	-361,2

Napomena: Prema 6. izdanju Priručnika za sastavljanje platne bilance i stanja međunarodnih ulaganja (BPM6)

Izvor: HNB

Slika 60. Tokovi na financijskom računu prema vlasničko-dužničkom odnosu

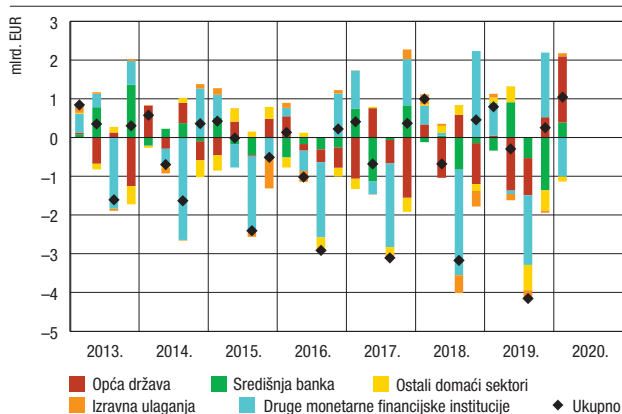
^a Promjena bruto međunarodnih pričuva umanjena je za inozemne obveze HNB-a.

^b Zbroj posljednjih četiriju tromjesečja

Napomena: Pozitivna vrijednost označuje neto odljev kapitala u inozemstvo. Neto tokovi jesu razlika između promjene sredstava i obveza.

Izvor: HNB

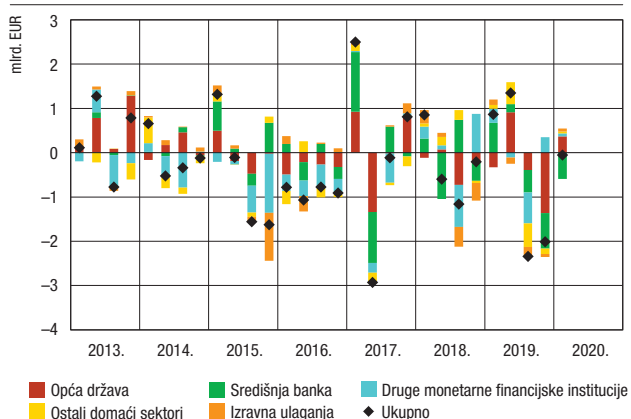
Slika 61. Transakcije neto inozemnog duga

Napomena: Transakcije su promjena duga isključujući međuvalutne promjene i ostale prilagodbe. Neto inozemni dug jest bruto inozemni dug umanjeno za dužnička potraživanja prema inozemstvu. Podaci za prvo tromjesečje 2020. odnose se na siječanj i veljaču.

Izvor: HNB

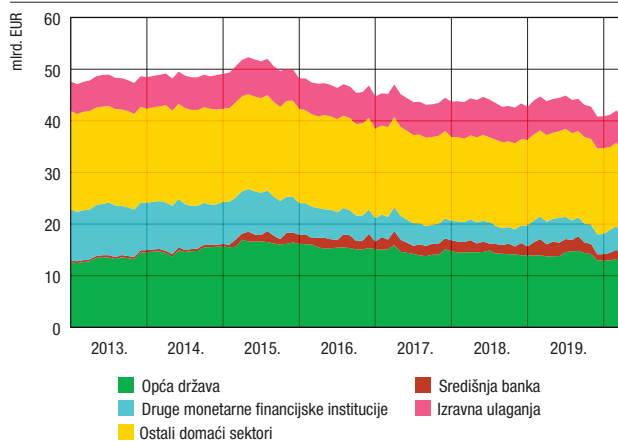
Slika 62. Transakcije bruto inozemnog duga

Napomena: Transakcije jesu promjena duga isključujući međuvalutne promjene i ostale prilagodbe.

Izvor: HNB

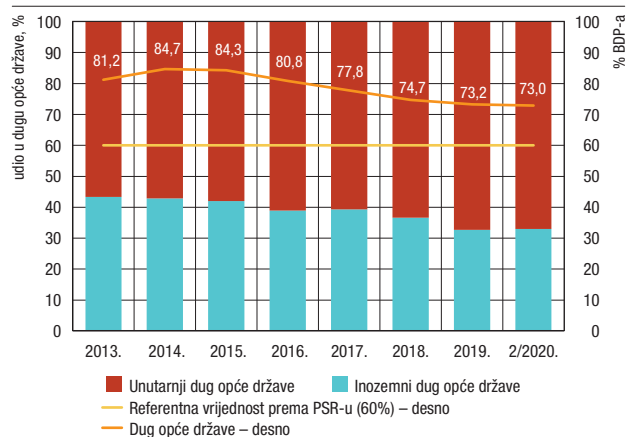
Slika 63. Bruto inozemni dug na kraju razdoblja

Napomena: Podaci zaključno s ožujkom 2020.

Izvor: HNB

Slika 64. Dug opće države

Napomena: Za izračun relativnog pokazatelja korišten je nominalni BDP za posljednja četiri dostupna tromjesečja.

Izvor: HNB

Tablica 3. Saldo konsolidirane opće države prema metodologiji ESA 2010, u milijunima kuna

	I. – XII. 2018.	I. – XII. 2019.
Ukupni prihodi	178.139	190.097
Izravni porezi	24.776	26.661
Neizravni porezi	76.666	81.289
Socijalni doprinosi	45.911	47.363
Ostalo	30.787	34.783
Ukupni rashodi	177.290	188.543
Socijalne naknade	59.516	62.205
Subvencije	6.132	6.195
Kamate	8.870	8.882
Naknade zaposlenicima	45.121	47.486
Intermedijarna potrošnja	31.175	33.329
Investicije	13.477	17.193
Ostalo	12.997	13.254
Neto pozajmljivanje (+) / zaduživanje (-)	850	1.553

Izvori: Eurostat; DZS

Tablica 4. Neto zaduživanje konsolidirane središnje države prema metodologiji GFS 2001, u milijunima kuna

	I. – XI. 2018.	I. – XI. 2019.
1. Prihodi	136.049	145.610
2. Prodaja nefinancijske imovine	504	772
3. Rashodi	126.510	135.487
4. Nabava nefinancijske imovine	3.292	4.290
5. Neto zaduživanje (1 + 2 – 3 – 4)	6.751	6.606

Izvori: MF; izračun HNB-a

Tablica 5. Promjena duga opće države
u milijunima kuna

	II. 2019.	II. 2020.
Ukupna promjena duga	3.827	-950
Promjena unutarnjeg duga	4.116	-3.586
– Vrijednosni papiri osim dionica, kratkoročni	-556	-973
– Vrijednosni papiri osim dionica, dugoročni	5.474	-2.602
– Krediti	-762	96
Promjena inozemnog duga	-289	2.636
– Vrijednosni papiri osim dionica, kratkoročni	38	0
– Vrijednosni papiri osim dionica, dugoročni	286	2.672
– Krediti	-613	-36
Dodatak:		
Promjena ukupno izdanih jamstava	19	89

Izvor: HNB

Kratice i znakovi

Kratice

b. b.	– bazni bod
BDP	– bruto domaći proizvod
BDV	– bruto dodana vrijednost
BEA	– Ured SAD-a za ekonomske analize (engl. <i>U. S. Bureau of Economic Analysis</i>)
BIS	– Banka za međunarodne namire (engl. <i>Bank for International Settlements</i>)
BZ	– blagajnički zapisi
CDS	– premija osiguranja od kreditnog rizika (engl. <i>credit default swap</i>)
DAB	– Državna agencija za osiguranje štednih uloga i sanaciju banaka
dep.	– depoziti
d. n.	– drugdje nespomenuto
DZS	– Državni zavod za statistiku
EK	– Europska komisija
EMU	– Ekonomska i monetarna unija
engl.	– engleski
ESB	– Europska središnja banka
EU	– Europska unija
Fed	– američka središnja banka (engl. <i>Federal Reserve System</i>)
fik.	– fiksni
FISIM	– posredno mjerene naknade za uslugu financijskog posredovanja
FZO	– Fond za zaštitu okoliša i energetska učinkovitost
HAC	– Hrvatske autoceste
Hanfa	– Hrvatska agencija za nadzor financijskih usluga
HBOR	– Hrvatska banka za obnovu i razvitak
HC	– Hrvatske ceste
HFP	– Hrvatski fond za privatizaciju
HNB	– Hrvatska narodna banka
HPB	– Hrvatska poštanska banka
HWWI	– Institut za međunarodnu ekonomiju u Hamburgu (njem. <i>Hamburgisches Weltwirtschaftsinstitut</i>)
HZMO	– Hrvatski zavod za mirovinsko osiguranje
HZZ	– Hrvatski zavod za zapošljavanje
HZZO	– Hrvatski zavod za zdravstveno osiguranje
IEA	– Međunarodna agencija za energiju (engl. <i>International Energy Agency</i>)
ILO	– Međunarodna organizacija rada (engl. <i>International Labour Organization</i>)
Ina	– Industrija nafte d.d.
ind.	– industrijski
IPC	– indeks potrošačkih cijena
JTR	– jedinični troškovi rada
MF	– Ministarstvo financija
mil.	– milijun
mlrd.	– milijarda
MMF	– Međunarodni monetarni fond
NDA	– neto domaća aktiva
NIA	– neto inozemna aktiva
NKD	– Nacionalna klasifikacija djelatnosti
OECD	– Organizacija za gospodarsku suradnju i razvoj (engl. <i>Organization for Economic Cooperation and Development</i>)
OP	– obvezna pričuva

PDV	– porez na dodanu vrijednost
potr.	– potrošnja
PPI	– indeks cijena pri proizvođačima (engl. <i>Produce Price Index</i>)
PSR	– Pakt o stabilnosti i rastu
RH	– Republika Hrvatska
SDR	– posebna prava vučenja
SKDD	– Središnje klirinško depozitarno društvo d.d.
SMTK	– Standardna međunarodna trgovinska klasifikacija
tis.	– tisuća
T-HT	– T – Hrvatski Telekom d.d.
TNZ	– Tržište novca Zagreb
tr.	– tromjesečje
TZ	– trezorski zapisi
val.	– valutni

Troslovne oznake za valute

ATS	– austrijski šiling
CHF	– švicarski franak
CNY	– juan renminbi
DEM	– njemačka marka
EUR	– euro
FRF	– francuski franak
GBP	– funta sterlinga
HRK	– kuna
ITL	– talijanska lira
JPY	– jen
USD	– američki dolar
XDR	– posebna prava vučenja

Dvoslovne oznake za zemlje

AT	– Austrija
BE	– Belgija
BG	– Bugarska
CY	– Cipar
CZ	– Češka
DE	– Njemačka
DK	– Danska
EE	– Estonija
ES	– Španjolska
FI	– Finska
FR	– Francuska
GB	– Velika Britanija
GR	– Grčka
HR	– Hrvatska
HU	– Mađarska
IE	– Irska
IT	– Italija
LT	– Litva
LV	– Letonija
MT	– Malta
NL	– Nizozemska
PL	– Poljska
PT	– Portugal
RO	– Rumunjska
SI	– Slovenija
SK	– Slovačka

Znakovi

- – nema pojave
- .... – ne raspolaže se podatkom
- 0 – podatak je manji od 0,5 upotrijebljene jedinice mjere

- ∅ – prosjek
- a, b, c,... – oznaka za napomenu ispod tablice i slike
- * – ispravljen podatak
- ( ) – nepotpun, nedovoljno provjeren podatak